

Elektriciteitscentrale Europoort ENECO

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport

29 juni 2005 / rapportnummer 1580-29

commissie voor de milieueffectrapportage

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland
Postbus 90602
2509 LP DEN HAAG

uw kenmerk
2005/5305

uw brief
26 april 2005

ons kenmerk
1580-31/Mf/wt

onderwerp
Advies voor richtlijnen voor het MER
Elektriciteitscentrale Europoort ENECO

doorkiesnummer
(030) 234 76 22

Utrecht,
29 juni 2005

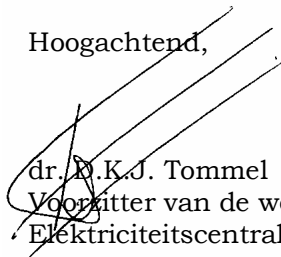
Geacht College ,

Met bovengenoemde brief stelde u (als coördinerend bevoegd gezag) de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een advies voor richtlijnen uit te brengen voor een milieueffectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over de Elektriciteitscentrale Europoort ENECO.

Overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal graag vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen. Dit houdt in dat de Commissie graag de vastgestelde richtlijnen krijgt toegestuurd.

Hoogachtend,

dr. M.K.J. Tommel
Voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Elektriciteitscentrale Europoort ENECO

Postadres Postbus 2345
3500 GH UTRECHT
Bezoekadres Arthur van Schendelstraat 800
Utrecht

telefoon (030) 234 76 66
telefax (030) 233 12 95
e-mail mer@eia.nl
website www.commissiemer.nl

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport Elektriciteitscentrale Europoort ENECO

Advies op grond van artikel 7.14 van de Wet milieubeheer voor het milieueffectrapport over Elektriciteitscentrale Europoort ENECO,

uitgebracht aan Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland (als coördinerend bevoegd gezag) door de Commissie voor de milieueffectrapportage; namens deze

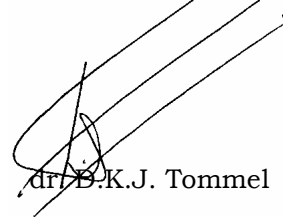
de werkgroep m.e.r.
Elektriciteitscentrale Europoort ENECO,

de secretaris

mr. M.J. Monninkhof

de voorzitter

dr. B.K.J. Tommel

Utrecht, 29 juni 2005

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	1
2. HOOFDPUNTEN VOOR HET MER	2
3. PROBLEEMSTELLING, DOEL EN BESLUITVORMING	3
3.1 Probleemstelling en doel	3
3.2 Beleidskader en besluitvorming.....	3
4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN	3
4.1 Voorgenomen activiteit	3
4.2 Nulalternatief.....	4
4.3 Uitvoeringsalternatieven	4
4.4 Meest milieuvriendelijke alternatief	5
5. MILIEUASPECTEN.....	5
5.1 Luchtkwaliteit.....	5
5.2 Energierendement	5
5.3 Koeling.....	6
5.4 Natuur en landschap	6
5.5 Geluid.....	7
5.6 Afvalwater	7
5.7 Externe veiligheid	7
5.8 Archeologie	7
6. OVERIG ADVIES.....	7

BIJLAGEN

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 26 april 2005 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
2. Kennisgeving in Staatscourant nr. 81 d.d. 27 april 2005
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen
5. Soortenbescherming

1. INLEIDING

Een joint venture (JV) van ENECO en International Power plc (IPR) heeft het voornemen om een aardgasgestookte elektriciteitscentrale met een bruto elektrisch vermogen van circa 800 MW_e of in Europoort of in de Eemshaven te bouwen en te exploiteren. Deze elektriciteitscentrale zal elektriciteit opwekken en mogelijk warmte. Het is de intentie van de JV om warmte te verkopen aan elke potentiële lokale industriële gebruiker. De opgewekte elektriciteit van de centrale zal exclusief door ENECO worden afgenomen en vervolgens worden doorverkocht.

Dit initiatief is m.e.r.-plichtig op grond van het Besluit milieueffectrapportage 1994, onderdeel C.22.2¹. De m.e.r.-procedure wordt doorlopen voor de vergunning ingevolge de Wet milieubeheer (Wm) en de Wet verontreiniging oppervlaktewater (Wvo).

Voor de milieubeheervergunning zijn Gedeputeerde Staten van de provincie Zuid-Holland bevoegd gezag. De minister van Verkeer en Waterstaat, en namens deze Rijkswaterstaat Zuid-Holland, is bevoegd gezag voor de vergunning op grond van de Wvo.

Op het moment van het indienen van de startnotitie hebben ENECO en IPR hun locatiekeuze nog niet afgerond. Het gevolg hiervan is dat twee m.e.r.-procedures zijn gestart via één startnotitie bij de bevoegde gezagen in de provincies Groningen en Zuid-Holland. Ondertussen gaan ENECO en International Power door met de evaluatie van de locaties. De planning is dat deze keuze zal zijn afgerond voordat het MER wordt ingediend. In dit inrichtings-MER zullen geen locatie-alternatieven worden vergeleken. De uiteindelijk gekozen locatie zal in het MER worden beargumenteerd. Het is dan ook de bedoeling dat uiteindelijk bij één van beide bevoegde gezagen de m.e.r.-procedure niet tot het einde zal worden doorlopen, en voortijdig zal worden gestopt.

Voor beide locaties worden richtlijnen opgesteld, met andere woorden richtlijnen voor Europoort en richtlijnen voor Eemshaven.

Bij brief van 26 april 2005 is de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de richtlijnen voor het milieueffectrapport². De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in de Staatscourant op 27 april 2005³.

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.⁴. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd. Het doel van het advies is om aan te geven welke informatie het MER moet bevatten om het mogelijk te maken het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen.

---

¹ C.22.2: de oprichting van een inrichting bestemd voor de productie van elektriciteit, stoom of warmte, met uitzondering van kerncentrales > 300 MW (th)/jr.

² Zie bijlage 1.

³ Zie bijlage 2.

⁴ De samenstelling hiervan is gegeven in bijlage 3.

De Commissie heeft via de provincie Zuid-Holland (coördinerend bevoegd gezag) kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen⁵. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieumomstandigheden. De Commissie heeft de locatie Europoort bezocht op 7 juni 2005 en daarbij nadere uitleg verkregen van bevoegd gezag en initiatiefnemer.

2. HOOFDPUNTEN VOOR HET MER

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport. Dat wil zeggen dat het MER onvoldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als de volgende informatie ontbreekt:

Luchtkwaliteit

Leg uit hoe het voornemen past binnen het Nederlandse en Europese beleid voor CO₂, NO_x en fijn stof en welke overwegingen deze beleidsdoelstellingen hebben gespeeld bij de vormgeving van het voornemen. Leg een relatie met het Besluit luchtkwaliteit (BLK) 2005⁶ en het Nationaal luchtkwaliteitsplan 2004. Beschrijf zonedig de compenserende maatregelen ten aanzien van NO_x en fijn stof zoals bedoeld in artikel 7 van het BLK 2005. Ga in op alle mogelijke maatregelen om overschrijding van de luchtkwaliteitsnormen te voorkomen en treedt hierover zonedig met andere partijen in overleg.

Energierendement

Beschrijf de mogelijkheden voor het optimaliseren van het energierendement. Daarbij gaat het zowel om technische mogelijkheden als mogelijkheden voor optimalisatie van het warmtegebruik, inclusief voor- en nadelen van een bijstookinstallatie.

Koeling

Beschrijf en beoordeel de koelwaterlozing met behulp van de BREF-koeling, LBOW-beoordelingssystematiek warmtelozingen en de CIW-emissie-immissie beoordelingssystematiek voor stoffen en preparaten⁷. Gebruik hierbij aanvullend de Handreiking Koelwater van de Inspectie Verkeer en Waterstaat uit 2005. Geef in het algemeen aan welke mogelijkheden er zijn om het lozingsdebiet of warmtevracht te reduceren.

Natuur en landschap

Ga in op flora, fauna en ecologische waarden op en in de omgeving van de locatie Europoort. Geef aan of er in de omgeving van de nieuwe centrale gebieden liggen die op grond van milieuaspecten een speciale status in het beleid hebben of krijgen.

Uitwerking meest milieuvriendelijke alternatief (MMA)

Ga bij het MMA in op mogelijkheden van een ecologisch vriendelijk ontwerp van de centrale (nissen, randen voor vogels, vleermuizen). Geef een analyse van de optimalisatie van de in- en uitlaat van koelwater en van de mogelijkheden voor afname van warmte door derden.

---

⁵ Bijlage 4 geeft hiervan een lijst.

⁶ Besluit luchtkwaliteit 2005 (besluit 20 juni 2005), Staatsblad 2005 316, uitgegeven 23 juni 2005.

⁷ Nadere gegevens over deze documenten zijn opgenomen in par. 5.3.

Samenvatting

Presenteer een zelfstandig leesbare samenvatting, met goed kaartmateriaal, die duidelijk is voor burgers en geschikt voor bestuurlijke besluitvorming.

3. PROBLEEMSTELLING, DOEL EN BESLUITVORMING

3.1 Probleemstelling en doel

De startnotitie bevat een duidelijke beschrijving van probleemstelling en doel. Deze beschrijving kan in het MER worden overgenomen.

3.2 Beleidskader en besluitvorming

De startnotitie biedt in hoofdstuk 7 een goed overzicht van beleidsmatige en juridische kaders voor het voornemen. Voeg hier de Flora- en faunawet aan toe. Geef aan welke randvoorwaarden en uitgangspunten (ruimtelijke beperkingen, grenswaarden emissies e.d.) gelden bij dit voornemen. Verwijs hierbij naar de beleidsnota's, plannen en wetten, waarin deze zijn of worden vastgelegd.

Beschrijf volgens welke procedure en welk tijdpad de besluitvorming geschiedt en welke adviesorganen en instanties daarbij formeel en informeel zijn betrokken.

Er is sprake van twee sublocaties in Europoort waar tussen wordt gekozen. Licht in het MER de hieraan ten grondslag liggende overwegingen toe, in het bijzonder welke milieuoverwegingen en hoe die een rol hebben gespeeld. Geef de ligging van de sublocaties duidelijk weer op kaart.

Bij het opstellen van het MER dient in het kader van de nodige vergunningen overleg plaats te vinden tussen waterschap en initiatiefnemer. Neem in het MER de informatie op die de waterbeheerder over de randvoorwaarden voor de voorgenomen activiteit verschaft.

4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

4.1 Voorgenomen activiteit

Hoofdstuk 4 van de startnotitie geeft al een goede aanzet voor de beschrijving van de voorgenomen activiteit in het MER. Beschrijf de alternatieven volgens de opzet zoals in hoofdstuk 6 is aangegeven. Geef hierbij de fasering aan.

De volgende punten moeten nader worden toegelicht:

- het te verwachten energierendement van de nieuwe centrale. Geef aan in hoeverre het maximaal haalbare rendement wordt gehaald en motiveer dat;

- de voorgenomen bedrijfsvoering van de installatie, met name de mate waarin de installatie in deellast zal gaan draaien en de gevolgen die dat heeft voor het rendement en de milieuprestaties van de installatie (vergeleken met vollast);
- de bouwkundige uitvoering van de nieuwe elektriciteitscentrale.

4.2 Nulalternatief

Als referentiesituatie dient de huidige situatie plus de autonome ontwikkelingen beschreven te worden⁸. Geef aan hoe het gebied zich ontwikkelt als de bouw van de elektriciteitscentrale niet zou plaatsvinden.

4.3 Uitvoeringsalternatieven

In de startnotitie zijn de te onderzoeken uitvoeringsalternatieven compact aangeduid.

Algemeen

Voor dit voornemen geldt de IPPC-richtlijn (inclusief de van toepassing zijnde BREF's) en de EU-richtlijn Grote Vuurhaarden. Onder deze richtlijnen is het toetsen aan Best Available Technologies (BAT) verplicht. Beschrijf de BAT voor het voornemen en toets hieraan.

NO_x

Van belang is vooral de uitvoeringsvorm die gekozen wordt voor de centrale. Eén van de opties is een zogenaamde 'F-klasse turbine' met een totaal gestandaardiseerd elektrisch rendement van 57%. Er zijn echter ook al betere versies met een rendement van 60% (H-klasse). Wat betreft de NO_x-emissies zijn reeds uitvoeringsalternatieven voorhanden met emissiewaarden die onder de 10 ppm blijven. Omgerekend betekent dit NO_x-emissiewaarden in de orde van 15-20g/GJ. In dit licht bezien is het hanteren van een waarde van 45 g/GJ, zoals in de startnotitie (p. 16), een conservatieve stellingname. Werk het uitvoeringsalternatief De-NO_x-katalysator (SCR) volledig uit.

Energie

Ga in op het al dan niet voorzien van een afgassenketel van een bijstookinstallatie, wat hiervoor de meest geavanceerde uitvoeringen zijn en de brandstof die hierin zal worden verstoekt. Een bijstookinstallatie vergroot zowel de bedrijfszekerheid als de flexibiliteit van de installatie. Dit is belangrijk voor mogelijke afnemers van warmte. Beschrijf welke potentiële mogelijkheden voor warmtebenutting afvallen indien geen bijstookinstallatie zou worden gebouwd.

Ga in op optimale benutting van warmte in de vorm van stoom, heet water of beide, bijvoorbeeld door levering aan bedrijven op het industrieterrein, woningen en glastuinbouw⁹.

---

⁸ Zie bijlage 4, inspraakreactie nr. 4. Hierin wordt voorgesteld ook te kijken naar energiebesparing in het algemeen en naar de mogelijkheid van een kleinere centrale aangevuld met energie uit duurzame bronnen. Wat betreft energiebesparing: het MER wordt opgesteld voor de vergunningverlening voor een elektriciteitscentrale. In een dergelijke vergunning kunnen geen bepalingen over energiebesparing elders worden opgenomen.

⁹ Zie bijlage 4, inspraakreactie 3.

4.4 Meest milieuvriendelijke alternatief

Geef het meest milieuvriendelijke alternatief aan. Leidt uit de bespreking van milieuvoordelen en milieunadelen van de alternatieven af welke combinatie leidt tot het meest milieuvriendelijke alternatief voor het voornemen.

Besteed in de bouwkundige uitvoering van de centrale (een vierkante doos) aandacht aan de mogelijkheden van een ecologisch vriendelijk ontwerp (nissen, randen voor vogels, vleermuizen).

5. MILIEUASPECTEN

5.1 Luchtkwaliteit

Leg uit hoe het voornemen past binnen het Nederlandse en Europese beleid voor CO₂ en NO_x (plus andere stoffen genoemd in het Besluit luchtkwaliteit) en welke overwegingen deze beleidsdoelstellingen hebben gespeeld bij de vormgeving van het voornemen.

Beschrijf de te verwachten NO_x- en CO₂-emissies. Beschrijf de Best bestaande technieken ter vermindering van de NO_x- en CO₂-emissies. Beschrijf de uiteindelijk te verwachten NO_x-concentraties (inclusief bestaande achtergrondconcentratie) en fijn stof in de omgeving van de installatie. Leg hierbij een relatie met het Besluit luchtkwaliteit 2005¹⁰ en de doelstellingen ten aanzien van het Nationaal luchtkwaliteitsplan 2004.

Geef een onderbouwing van de gekozen hoogte van de schoorstenen in het licht van het Besluit luchtkwaliteit. Ga tevens in op de (toegevoegde) belasting van NO_x-emissie op grond- en oppervlaktewatersystemen. Sluit aan bij de risico-analyses die zijn en worden uitgevoerd door het RIZA in het kader van de Kaderrichtlijn water (KRW).

De Commissie adviseert om in te gaan op alle mogelijke maatregelen om overschrijding van luchtkwaliteitsnormen te verminderen en znodig met andere partijen, zoals het Rijk of buurbedrijven, in overleg te treden om tot verbetering van luchtkwaliteit te komen. Gedeputeerde Staten van provincie Zuid-Holland hebben in maart 2005 een plan van aanpak fijn stof vastgesteld.

5.2 Energierendement

Op grond van de BREF-LCP en de IPPC-richtlijn dient het aspect energie-efficiency nadrukkelijk te worden uitgewerkt. Geef in het MER een energetische beschouwing. Beschrijf voor de elektriciteitscentrale Europoort de mogelijkheden voor het optimaliseren van het energierendement¹¹. Daarbij gaat het zowel om technische mogelijkheden als mogelijkheden voor optimalisatie van het warmtegebruik, inclusief de voor- en nadelen van een bijstookinstallatie.

---

¹⁰ Zie bijlage 4, inspraakreactie 2 en 4.

¹¹ Zie bijlage 4, inspraakreactie nr. 2.

5.3 Koeling

Beschrijf en beoordeel de koelwaterlozing met behulp van de BREF-koeling¹², LBOW-beoordelingssystematiek warmtelozingen (2005) en de CIW-emissie-immissie beoordelingssystematiek voor stoffen en preparaten (2000)¹³. Gebruik hierbij aanvullend de Handreiking Koelwater van de Inspectie Verkeer en Waterstaat uit 2005¹⁴. Geef in het algemeen aan welke mogelijkheden er zijn om het lozingsdebiet of de warmtevracht te reduceren.

Geef bij het criterium mengzone aan of de beoordeling plaatsvindt op basis van een kritische situatie dan wel op basis van een actuele situatie voor oppervlaktewater. Bepaal de mengzone door middel van 3D-modellering.

Geef bij het criterium onttrekking aan in hoeverre de onttrekking plaatsvindt in een paai- of opgroeigebied voor vislarven of juveniele vis of nabij een trekroute voor vis. Vaststelling van de waarde van het gebied dient plaats te vinden aan de hand van actuele gegevens.

Geef duidelijk de achtergrondtemperatuur aan van het ontvangende waterlichaam en de seizoensfluctuaties daarin. Geef hierin de trends alsmede de onduidelijkheden. Houdt tevens rekening met accumulerende effecten als gevolg van vergelijkbare bestaande inrichtingen.

Beschrijf bij de autonome ontwikkeling de factoren, die eventueel van invloed kunnen zijn, op het gebied van de onttrekking en lozing van koelwater (bijvoorbeeld aanleg Tweede Maasvlakte).

5.4 Natuur en landschap

Ga in op flora, fauna en ecologische waarden op en in de omgeving van de locatie Europoort. In Europoort spelen natuurwaarden op beide sublocaties voor de bouw van de centrale. Op één van de sublocaties komen bijvoorbeeld duindoornstruweel, droge duingraslanden en pioniergemeenschappen van droge kalkrijke zandgronden voor. Geef aan of er mogelijk significante gevolgen te verwachten zijn (ook eventueel op grond van externe werking) onder de Vogelrichtlijn¹⁵.

Geef verder aan of er in de omgeving van de locatie Europoort gebieden liggen die op grond van milieuaspecten een speciale status in het beleid hebben of krijgen. Onderzoek of het koelwater invloed heeft op het waterleven en indirect op de vogelstand. Vaststelling van de waarde van het gebied dient plaats te vinden aan de hand van actuele ecologische gegevens uit het gebied.

Op grond van de Flora- en faunawet zijn de meeste diersoorten en een groot aantal plantensoorten in het studiegebied beschermd. Ga na of het initiatief zal leiden tot in de Flora- en faunawet genoemde verboden gedragingen. Indien dat het geval is, zal een ontheffing op grond van art. 75 van de wet moeten worden aangevraagd. Voor het ontheffingsverzoek dient een inventarisatie

---

¹² Reference Document on the Application of Best Available Techniques to Industrial Cooling Systems.

¹³ Voorzover van toepassing.

¹⁴ Rapport 'Koelwater, Handreiking voor Wvo en Whh-vergunningverleners', Inspectie Verkeer en Waterstaat divisie Water, 7 februari 2005.

¹⁵ In de toekomst zullen Vogelrichtlijngebieden onder de bescherming van de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 vallen. Op 1 oktober 2005 treedt de nieuwe Natuurbeschermingswet in werking.

van de ruimtelijke verspreiding van alle in het gebied voorkomende soorten te worden gemaakt. In het MER kan worden volstaan met het aangeven van de gevolgen voor de doelsoorten of een gemotiveerde selectie van de belangrijkste voorkomende soorten, zie ook bijlage 5 soortenbescherming.

Ga bij de bouwkundige uitvoering in op een ecologisch vriendelijk ontwerp. Ga in op de lichtuitstraling van de installatie.

5.5 Geluid

Beschrijf in het MER de geluidzone rondom de locatie Europoort en geef die weer op kaart. Geef hierbij de afstand tot de (woon)bebouwing aan. Geef de effecten aan.

5.6 Afvalwater

Beschrijf de hoeveelheden en de effecten van de lozing van afvalwater.

5.7 Externe veiligheid

Ga in op het aspect externe veiligheid. Geef eventuele veiligheidsrisico's voor de omgeving aan en maatregelen ter beperking hiervan.

5.8 Archeologie

Ga in op archeologische waarden in het gebied. Ten zuiden van de beoogde Europoort-locaties bevindt zich in de ondergrond een rug van subatlantische geulafzettingen. Geadviseerd wordt om nader onderzoek te laten uitvoeren¹⁶.

6. OVERIG ADVIES

Vergelijking van alternatieven

De milieueffecten van de voorgenomen activiteit moeten met de referentie worden vergeleken om zo een inzicht te geven van de veranderingen die in het gebied zullen optreden.

Leemten in informatie

Het MER moet aangeven over welke milieuaspecten geen informatie kan worden opgenomen vanwege gebrek aan gegevens. Deze inventarisatie moet worden toegespitst op die milieuaspecten die (vermoedelijk) in verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen.

---

¹⁶ Zie bijlage 4, inspraakreactie nr.1. Sluit hiervoor aan bij de reactie van het ROB.

Evaluatieprogramma

Het verdient aanbeveling dat het MER reeds een aanzet voor een evaluatieprogramma bevat. Belangrijke aspecten zijn luchtkwaliteit, energierendement en koeling.

Vorm en presentatie

Gebruik goed en recent kaartmateriaal met een duidelijke legenda. Neem tenminste één kaart op met alle in het MER gebruikte topografische namen. Zorg voor helder kaartmateriaal en een goed leesbare, publieksvriendelijke tekst in de samenvatting waarin de belangrijkste keuzemogelijkheden met hun beoordeling staan weergegeven.

BIJLAGEN

bij het advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport
Elektriciteitscentrale Europoort ENECO

(bijlagen 1 t/m 5)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 26 april 2005 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

provincie **HOLLAND**
ZUID

DIRECTIE GROEN, WATER EN
MILIEU
afdeling Vergunningen

CONTACTPERSOON
H.P.M. Wachelder
DOORKIESNUMMER
070 - 441 74 55
E-MAIL
wacheldb@pzh.nl

PROVINCIEHUIS
Zuid-Hollandplein 1
Postbus 90602
2509 LP Den Haag

TELEFOON
070 - 441 66 11
FAX
070 - 441 78 26
WEBSITE
www.zuid-holland.nl

	Commissie voor de milieueffectrapportage
ingekomen :	27 APR. 2005
nummer	
dossier	1580-1 4m3
kopie naar :	HL/loibl/mf/wt

Commissie voor de milieueffectrapportage
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

ONS KENMERK	UW KENMERK	BIJLAGEN	DATUM
2005/5305	-	-	26 april 2005

ONDERWERP
startnotitie van Eneco Energie voor de bouw van elektriciteitscentrale "Eneco-Steg Centrale" op een nader te bepalen plaats, of in Europoort te Rotterdam of in de Eemshaven te Groningen.

Hierbij zenden wij u exemplaren van de op 6 april 2005 ontvangen startnotitie met betrekking tot bovengenoemde onderwerp.

Gelet op artikel 7.14, tweede lid van de Wet milieubeheer zien wij uw advies ten aanzien van de op te stellen richtlijnen uiterlijk 4 juli 2005 tegemoet. Exemplaren van de kennisgeving is te uwer informatie bijgevoegd.

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
voor dezen,

mw. mr. J.M. Grasveld-Beijnen
Hoofd Bedrijfsbureau Vergunningen

Tram 9 en
bus 65 en 88 stoppen
bij het provinciehuis.
Vanaf station Den Haag CS
is het tien minuten lopen.
De parkeerruimte voor
auto's is beperkt.

BIJLAGE 2

Kennisgeving van de startnotitie in Staatscourant nr. 81 d.d. 27 april 2005

provincie **HOLLAND**
ZUID

Kennisgeving

INSPRAAK STARTNOTITIE MILIEUEFFECTRAPPORTAGE

ONDERWERP
Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland hebben, ten behoeve van een op te stellen Milieueffectrapport, op 6 april 2005 een startnotitie ontvangen van ENECO Energie voor de bouw van een 800 Mw elektrische centrale in Europort (Rotterdam). De aardgasgestookte elektrische centrale zal door de laatste stand der techniek een hoog rendement hebben en lage milieuemissies. Omdat de definitieve locatie voor de centrale nog niet bekend is, zijn in de startnotitie een drietal mogelijke locaties genoemd, twee in Europort en één in Bemshaven (provincie Groningen). De startnotitie is ook bij provincie Groningen ingediend.

MER OP MAAT

Door de provincie Zuid-Holland wordt een "Mer op maat" beleid gevoerd. De grondgedachte hiervan is dat inhoud en procedure worden toegesneden op de belangrijkste gevolgen voor het milieu, de keuzemogelijkheden van de initiatiefnemer en de beleidsvrijheid van de bevoegde instanties. In dat kader achten wij uit te werken uitvoeringsalternatieven voor rookgasdenitrificatie, koeling, conditionering van het koelwater, beperking van geluidemissie en het leveren van warmte aan andere bedrijven vooral van belang.

PROCEDURE

Voor deze activiteit moeten vergunningen op grond van de Wet milieubeheer en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren worden aangevraagd bij respectievelijk Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland en Rijkswaterstaat, directie Zuid-Holland. Voordat deze aanvragen in behandeling kunnen worden genomen dient door de initiatiefnemer voor deze activiteit een Milieueffectrapport (MER) te worden opgesteld. Gedeputeerde Staten en Rijkswaterstaat, directie Zuid-Holland zullen de richtlijnen opstellen waaraan het MER zal moeten voldoen.

INSPRAAK

Een ieder kan opmerkingen met betrekking tot de inhoud van de nog op te stellen richtlijnen kenbaar maken aan het college van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland. Dit college coördineert de voorbereiding en de behandeling van deze m.e.r.-procedure.

Opmerkingen kunnen tot en met einde inzage startnotitie schriftelijk worden ingediend bij het college van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, Postbus 90602, 2509 LP 's-Gravenhage onder vermelding van registratienummer startnotitie (DGWM 2005/S805).

Uw persoonlijke gegevens worden niet bekendgemaakt als u daar in een aparte brief bij de, van persoonlijke gegevens ontdane, schriftelijke opmerkingen om vraagt.

INZAGE

De startnotitie voor de m.e.r.-procedure ligt met ingang van 2 mei 2005 tot en met 30 mei 2005 op werkdagen ter inzage:

- bij de Directie Groen, Water en Milieu van de provincie Zuid-Holland, D 405, tijdens kantooruren, Zuid-Hollandplein 1 te Den Haag, tel.nr. (070) 441 78 69;
- bij de Afdeling Coördinatie Milieutaken van de gemeente Rotterdam, Europoint III, kamer 5.04, na telefonische afspraak van 9.00-16.00 uur, Galvanistraat 15 tel.nr. (010) 489 61 92;
- in gebouw De Maas van Rijkswaterstaat, Directie Zuid-Holland, Wvo-vergunningenbeleid, tijdens kantooruren, Boomjes 200 te Rotterdam, tel.nr. (010) 402 64 02/17 4;
- bij de DCMR Milieudienst Rijnmond, Bureau DIV, tijdens kantooruren, 's-Gravelandseweg 565 te Schiedam, tel. nr. (010) 246 80 00;
- in het gemeentehuis van Westvoorne, van 9.00-17.00 uur, vr. tot 12.00 uur en do tot 18.30 uur, Raadhuislaan 6 te Rockanje, tel.nr. (0181) 40 80 31;
- in de bibliotheek van Rotterdam, tijdens openingstijden, Hoogstraat 110, tel.nr. (010)281 61 00.

Buiten kantooruren is inzage van de stukken mogelijk na

telefonische afspraak.

INLICHTINGEN

Voor inhoudelijke opmerkingen met betrekking tot deze procedure kunt u contact opnemen met de afdeling Vergunningen, de heer B. Wachelder, tel.nr. (070) 441 74 55. Voor overige inlichtingen kunt u zich wenden tot mevrouw J.E. Barbier, tel.nr. (070) 441 78 69.

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Joint venture van ENECO en International Power plc (IPR)

Bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, minister van Verkeer en Waterstaat, namens deze Rijkswaterstaat Zuid-Holland

Besluit: vergunning Wm en vergunning Wvo

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C22.2

Activiteit: de bouw van een nieuwe elektriciteitscentrale van 800 MW_e in de Europoort.

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 27 april 2005

richtlijnenadvies uitgebracht: 29 juni 2005

Bijzonderheden: Een joint venture van ENECO en International Power plc (IPR) heeft het voornemen om een aardgasgestookte elektriciteitscentrale met een bruto elektrisch vermogen van circa 800 MW_e te bouwen en te exploiteren.

De Commissie vraagt in haar advies met name aandacht voor:

- *Luchtkwaliteit.* Leg uit hoe het voornemen past binnen het Nederlandse en Europese beleid voor CO₂, NO_x en fijn stof en welke rol deze beleidsdoelstellingen hebben gespeeld bij de vormgeving van het voornemen. Leg een relatie met het Besluit luchtkwaliteit (BLK) 2005 en het Nationaal luchtkwaliteitsplan 2004. Beschrijf zonodig de compenserende maatregelen ten aanzien van NO_x en fijn stof zoals bedoeld in artikel 7 van het BLK 2005. Ga in op alle mogelijke maatregelen om overschrijding van de luchtkwaliteitsnormen te voorkomen en treedt hierover zonodig met andere partijen in overleg;
- *Energierendement.* Beschrijf de mogelijkheden voor het optimaliseren van het energierendement. Daarbij gaat het zowel om technische mogelijkheden als mogelijkheden voor optimalisatie van het warmtegebruik, inclusief voor- en nadelen van een bijstookinstallatie;
- *Koeling.* Beschrijf en beoordeel de koelwaterlozing via de BREF-koeling, LBOW-beoordelingssystematiek warmtelozingen en de CIW-emissie-immissie beoordelingssystematiek voor stoffen en preparaten. Gebruik hierbij aanvullend de Handreiking Koelwater van de Inspectie Verkeer en Waterstaat. Geef in het algemeen aan welke mogelijkheden er zijn om het lozingsdebiet of de warmtevracht te reduceren;
- *Natuur en landschap.* Ga in op flora, fauna en ecologische waarden op en in de omgeving van de locatie Europoort. Geef aan of er in de omgeving van de nieuwe centrale gebieden liggen die op grond van milieuaspecten een speciale status in het beleid hebben of krijgen;
- *Uitwerking meest milieuvriendelijke alternatief (MMA).* Ga bij het MMA in op mogelijkheden van een ecologisch vriendelijk ontwerp van de centrale. Geef een analyse van de optimalisatie van de in- en uitlaat van koelwater en van de mogelijkheden voor afname van warmte door derden;

- *Samenvatting.* Presenteer een zelfstandig leesbare samenvatting, met goed kaartmateriaal, die duidelijk is voor burgers en geschikt voor bestuurlijke besluitvorming.

Samenstelling van de werkgroep:

Dhr. ing. C. Coenrady
Dhr. dr. F.H. Everts
Dhr. ir. H.E.M. Stassen
Dhr. dr. D.K.J. Tommel (voorzitter)

Secretaris van de werkgroep:

Mw. mr. M. Monninkhof

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	20050524	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek	Amersfoort	20050530
2.	20050525	Zuid-Hollandse Milieufederatie	Rotterdam	20050530
3.	20050531	Gemeentewerken Rotterdam	Rotterdam	20050606
4.	20050530	Stichting Greenpeace Nederland	Amsterdam	20050606

BIJLAGE 5 Soortenbescherming

Bestaande situatie en autonome ontwikkeling

In het MER moeten de in het studiegebied voorkomende doelsoorten¹⁷ worden beschreven die worden beïnvloed door de voorgenomen activiteit en alternatieven. In sommige situaties kan worden volstaan met een gemotiveerde selectie van de voorkomende doelsoorten. Prioritaire¹⁸ en kwalificerende soorten¹⁹ moeten deel uitmaken van deze selectie.

Informatie over de doelsoort/kwalificerende soort/prioritaire soort:

- de mate van bescherming (Nederlandse en internationale wet- en regelgeving). *Deze informatie is nodig om indien mogelijk de gevolgen voor de populatie te kunnen toetsen;*
- de mate van bedreiging van de doelsoort in Nederland. Voor het bepalen van de mate van bedreiging wordt gebruik gemaakt van de Rode Lijsten. *Deze informatie is nodig om de ernst van de potentiële gevolgen (voor een populatie) te kunnen bepalen;*
- voor dieren het voorkomen van het aantal individuen/paren per ecologisch netwerk, verdeeld over de deelgebieden. Indien onbekend: de oppervlakte van de leefgebieden van een netwerk;
- voor planten de oppervlakte van de standplaats;

Informatie over de (meta)populatie²⁰ van de doelsoort (alleen voor die doelsoorten waarover wetenschappelijke gegevens beschikbaar zijn):

- betekenis van deze populatie voor het behoud van de soort in Nederland;
- mate waarin deze metapopulatie of het leefgebied duurzaam is, dan wel duurzame condities biedt;
- grootte, verspreiding en dichtheid van de (meta)populatie in het studiegebied of oppervlakte van het leefgebied van de (meta)populatie dat tot een ecologisch netwerk kan worden gerekend.

Voor het beschrijven van de autonome ontwikkeling kan voor dieren gebruik worden gemaakt van de verandering van het aantal individuen/paren of de populatiegrootte over de afgelopen jaren (historische trend). Voor planten kan de verandering in standplaatsoppervlakte worden gebruikt.

---

¹⁷ In het Handboek Natuurdoeltypen; bijlage 3 (LNV, 2001) staan alle doelsoorten.

¹⁸ Habitat- en Vogelrichtlijngebieden zijn geselecteerd op grond van het voorkomen van bepaalde natuurlijke habitats en soorten. Een deel hiervan is aangeduid als prioritaire habitat of soort omdat de EU voor de instandhouding hiervan een bijzondere verantwoordelijkheid draagt. Deze prioritaire typen natuurlijke habitats en soorten zijn respectievelijk in bijlage I en II van de Habitatrichtlijn met een sterretje (*) gemerkt. Bij mogelijke aantasting hiervan dient ontheffing te worden aangevraagd bij de Europese Commissie. Alle prioritaire soorten zijn ook doelsoort. Voor de hele tekst van de Habitatrichtlijn en bijlagen zie: www.europa.eu.int/comm/environment/nature/legis.htm.

¹⁹ Kwalificerende soorten en prioritaire soorten alleen in het geval van Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden.

²⁰ Een soort bestaat uit een groot aantal individuen die in het algemeen samenleven in een metapopulatie. Een metapopulatie bestaat uit een aantal deelpopulaties die onderling met elkaar zijn verbonden waardoor uitwisseling mogelijk is. Deze metapopulatie leeft in Nederland in het algemeen in een ecologisch netwerk van grotere en kleinere gebieden die onderling met elkaar zijn verbonden.

Milieugevolgen

Voor elke (geselecteerde) doelsoort/kwalificerende soort/prioritaire soort moet worden aangegeven:

voor dieren:

- verandering van het aantal individuen/paren;
- verandering van de omvang van het leefgebied; wanneer relevant per functie aangeven in hoeverre er sprake is van het optreden van ernstige gevolgen; houd rekening met het optreden van cumulatie²¹.

voor planten:

- verandering van de grootte van het verspreidingsgebied. Deze wordt bepaald door de abiotische omstandigheden die door het voornemen gewijzigd kunnen worden. Inzicht in de verandering van de abiotische omstandigheden dient als eerste gegeven te worden;
- in hoeverre er sprake is van het optreden van ernstige gevolgen.

Voor de doelsoorten (dieren)/kwalificerende soort/prioritaire soort waarover wetenschappelijke informatie op populatieniveau beschikbaar is moet het volgende worden aangegeven.

Indien de gevraagde informatie onder optie 1 ontbreekt dan kan optie 2 worden toegepast:

Optie 1, de kans op het verdwijnen of uitsterven van een (meta)populatie in het studiegebied. Dit kan kwalitatief worden beoordeeld. Indien die kans zeer groot is zal ook voor de populatie(s) waarmee uitwisseling plaatsvindt een inschatting moeten worden gemaakt van deze kans. Indien er een kans bestaat op verdwijnen of uitsterven moet worden aangegeven wat dit betekent voor het behoud van de soort in Nederland.

Optie 2, de mate van aantasting van de oppervlakte van het ecologisch netwerk, en een inschatting van de gevolgen hiervan voor het voortbestaan van duurzame condities van het ecologisch netwerk van de populatie.

Daarnaast is het te overwegen – maar dit is niet verplicht – om alle informatie die nodig is voor een ontheffingsaanvraag op grond van de Flora- en faunawet (Ffw) ook op te nemen in het MER en de aangeleverde informatie op correctheid te laten beoordelen door de Commissie.

Indien ontheffing moet worden aangevraagd en er is besloten dat dit onderdeel van het MER wordt dan geldt het volgende: iedere in het plangebied voorkomende beschermde soort moet worden genoemd en per soort moet worden aangegeven wat de gevolgen zullen zijn. In geval van een ontheffingsaanvraag kan er dus niet met doelsoorten of een selectie hiervan worden gewerkt. De gevraagde informatie bestaat uit:

1. Welke beschermde planten- en diersoorten op grond van de Ffw komen in en nabij het plangebied voor?
2. Leidt het realiseren van het voornemen tot handelingen die strijdig zijn met de verbodsbepalingen van de Ffw betreffende planten en/of dieren?
3. Kan het plan zodanig aangepast worden dat dergelijke verboden handelingen niet worden gepleegd?
4. Is om het plan te kunnen uitvoeren een ontheffing op grond van art. 75 van de Ffw vereist?
5. Ontheffing kan worden verleend, indien:
  - er geen andere bevredigende oplossing bestaat (reëel alternatief) en;

---

²¹ Cumulatie: elke ingreep in een Vogelrichtlijn- of Habitatrichtlijngebied dient in combinatie met andere activiteiten te worden getoetst. Indien hiervan sprake kan zijn dient de initiatiefnemer aan te tonen dat er ook door cumulatie geen significante gevolgen zullen optreden.

- sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu gunstige effecten, en;
- geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

**Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport
Elektriciteitscentrale Europoort ENECO**

Een joint venture van ENECO en International Power plc (IPR) heeft het voornemen om een aardgasgestookte elektriciteitscentrale met een bruto elektrisch vermogen van circa 800 MW_e te bouwen en te exploiteren.

ISBN 90-421-1557-2